

Perusturvalautakunta	§ 17	10.03.2010
Kunnanhallitus	§ 47	15.03.2010
Kunnanvaltuusto	§ 8	24.03.2010

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMINTALINJAUKSIA JA LAUSUNTO MAI-NIO-HANKKEESTA

186/08.082/2008

Per.ltk 10.03.2010 § 17

Vuoden 2007 alusta voimaan tulleella kunta- ja palvelurakennetta koskevalla puitelailla annettiin merkittäviä linjauksia sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta. Puitelain kirjaukset ovat olleet tietyin osin epämääräisiä, joka on johtanut eri tulkintoihin mm. sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Sosiaali- ja terveysministeriö asetti terveydenhuollon lainsäädäntöä uudistamaan uuden työryhmän, joka antoi esityksensä vuonna 2008 kesällä, jolloin lakiesitys lähti lausunnolle. Puitelaki ja terveydenhuollon lakiluonnos poikkesivat jonkin verran toisistaan.

Syksyllä 2009 sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tuotiin julkisuu-teen uusi toimintamalli (ns. Risikon malli), joka perustui sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden osalta aluemalliin. Valtioneuvosto antoi marraskuun alussa eduskunnalle selonteon puitelainsäädännön toteutumisesta ja linjasi siinä joltakin osin lähinnä puitelain pohjalta myös sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaa uudistusta. Selonteko joiltakin osin poikkesi myös puitelainsäädännöstä eikä se tuonut selkeyttä sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisiin kysymyksiin.

Hallitusryhmien puheenjohtajat sekä sosiaali- ja terveysministeri Hyssälä, peruspalveluministeri Risikko ja hallinto- ja kuntaministeri sopivat 3.2.2010 neuvotteluissaan, että kuluvan hallituskauden aikana annetaan terveydenhuoltolaki, joka linjaa palveluiden kehittämistä puitelain päättymisen jälkeen, vuodesta 2013 eteenpäin. Sitä vastoin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakia ei tulla samanai-kaisesti antamaan. Terveydenhuoltolain lisäksi neuvotteluissa päätettiin sosiaali- ja terveydenhuollon alueita koskevasta määräaikai- sesta kokeilusta, joka vahvistaisi sosiaali- ja terveydenhuollon perus- palveluita. Kokeilu perustuu sosiaali- ja terveysministeriön syksyllä 2009 valmistelemaan esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon alueista. Lailla mahdollistetaan kokeilu, jossa kunnasta tai kuntayh- tymästä muodostuva sosiaali- ja terveysalue vastaisi sosiaalipalve- luista, perusterveydenhuollosta ja perustason erikoissairaanhoidos- ta.

Puitelain velvoitteiden ja linjausten perusteella on toteutettu tai työ- tämisen kohteena ollut erilaisia malleja ja selvityksiä sosiaali- ja ter- veydenhuollon järjestämisestä maakunta- ja seututasolla. Laajimpa- na kokonaisuutena valmistelussa on kuluvan talven aikana ollut Itä-Suomen sairaanhoitopiirin selvitystyö tulevasta yhteistoiminta- mallista, jossa mukana on myös Etelä-Savon sairaanhoitopiiri. Työ valmistuu kevään 2010 aikana. Todettakoon, että sellainen ratkaisu

ei ole perusteltu, että osa sairaanhoitopiiriä siirtyy ERVA-alueen alaisuuteen ja merkittävä osa esim. Mikkelin kaupungin toimintavastuulle. Nyt kuntien yhteisesti hallinnoima peruserikoissairaanhoito on säilyttävä jatkossakin nykyisen sairaanhoitopiirin tai maakuntatasoisen ratkaisun puitteissa.

Maakuntaliiton toimeksiannosta johtaja Kari Puro on selvittänyt maakunta- ja sairaanhoitopiirikohtaisia sosiaali- ja terveystoimien järjestämismalleja. Mäntyharjun kunta on ollut mukana ja tukenut sekä maakunnallista että sairaanhoitopiirikohtaisen mallin kehittämistä. Sairaanhoitopiirin valmistelun pohjalta valmistui ns. Piirin Paras-malli, johon myös Mäntyharju osallistui vuosien 2008 ja 2009 aikana. Sen mallin pohjalta selvitettiin lähinnä sairaanhoitopiirikohtaisen mallin toteuttamista ns. sosiaali- ja terveystoimien mallilla. Piirin paras-hankkeessa otettiin erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tiivis yhteistyö huomioon. Selvitystyö jäi varsin yleiselle tasolle, mutta sen myötä syntyi arvokasta aineistoa jatkotyöstämiseen.

Edellä mainittujen lisäksi on selvitetty sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamista liikelaitosmallilla seudun yhdeksän kunnan eli Hirvensalmen, Juvan, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Ristiinan, Suomenniemen kesken. Liikelaitos toimisi Mikkelin kaupungin organisaatioon kuuluvana. Hankkeella on ollut ohjausryhmä, joka on koostunut seutuvaliokunnasta sekä 1-3 luottamushenkilöedustajalla kustakin kunnasta. Ohjausryhmä on kokoonnut kolme kertaa. 3.11., 16.11. sekä 9.12. 2009. Asiaa on esitelty seutufoorumissa 30.11. 2009. Tämän ns. Mainio -hankkeen tavoiteaikatauluna on pidetty, että kuntien sitovat päätökset olla mukana liikelaitosmalliin perustuvassa seudullisessa sosiaali- ja terveystoimien valmisteissa olisi tehtynä 30. kesäkuuta 2010 mennessä. Seudullinen sosiaali- ja terveystoimen liikelaitos aloittaisi toimintansa vuoden 2012 alussa.

Mikkelin seutuvaliokunta ja Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen ohjausryhmä on pyytänyt valmistelussa mukana olleilta kunnilta lausuntoa liittyen Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen valmisteluun 28.2.2010 mennessä.

Kunnilta pyydetyissä lausunnoissa pyydetään vastaamaan seuraaviin asioihin:

- 1 Kunnan valmius lähteä mukaan perustamaan seudullista sosiaali- ja terveystoimea liikelaitosvaihtoehdon mukaan.
- 2 Yhteistoimintasopimuksen sisältö.
- 3 Perustamissuunnitelman sisältö.
- 4 Perusturvalautakunnan kokoonpano.
- 5 Päivähoidon sijoittuminen sosiaali- ja terveystoimeen.

- 6 Erikoissairaahoidon suhde seudulliseen sosiaali- ja terveystoimeen.
- 7 Liikelaitoksen johtajan ja sosiaali- ja terveysjohtajan hakumenettely.

Lausunnon antamisen kannalta on varsin ongelmallista se, että tällä hetkellä ei ole vielä käytettävissä todellisia lainsäädännön linjauksia siitä, minkälaiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ollaan Suomessa ohjaamassa. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat erittäin oleellinen osa kunnan toimintaa niin talouden kuin toimintojen osalta. Kansalaisten saamista peruspalveluista perusturvan alue kattaa niistä suurimman osan. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää varmistua siitä, että jos kunta siirtää yli puolet sen vastuulla olevasta toiminnasta ulkopuoliselle organisaatiolle, niin voidaanko riittävällä tavalla turvata kunnanvaltuuston ohjausvaltaa rahoituksen ja toimintojen osalta sekä palvelujen laatu kuntakohtaisesti.

Tulevaisuuden kannalta on olennaista se, että valittava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluratkaisu nykytilasta eteenpäin on sellainen, että sen uskotaan vastaavan tulevien lainsäädännöllisten linjausten vaateet ja että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut nähdään kokonaisuutena sekä kustannustehokkaasti toteutettuna. Mainio -hankkeen toimintamalli näyttäytyy väliaikaisena ratkaisuna jo valmistelujen ministeriön linjausten perusteella. Esim. peruserikoissairaanhoidolla ja perusterveydenhuollolla ei todellista integraatiota. Tämä lisää Mäntyharjun kunnan osalta myös hallinnollisuutta, koska nykyinen kunnan järjestämisvastuu liikelaitosmallissa siirtyisi osin Mikkelin kaupungille ja osin sairaanhoitopiirille. Ohjausjärjestelmästä tulisi erittäin hajanainen ja moniportainen. Siksi on syytä korostaa sitä, että peruskunnalla tulee olla sopimusohjaukseen perustuva ohjausmahdollisuus kaikkiin kunnan peruspalveluihin, vaikka järjestämisvastuuta jatkossa keskitettäisiinkin yhteen kokonaisuuteen. Muita keskeisiä avoimeksi jääviä kohtia liikelaitosmallissa ovat mm. taloudellisen ohjauksen mahdollisuudet kunkin kunnan osalta, palvelujen hinnoittelumekanismi, lähipalvelujen saatavuus ja laatu sekä niiden kuntakohtainen ohjausmahdollisuus sekä kuntien nykyisten tukipalveluhenkilöiden asema. Lautakunnan kokoonpanoon tai päätöksentekoon on vaikea tarkemmin ottaa kantaa, koska valmisteluaineistossa ei ollut esim. lautakunnan johtosäätöluonnosta. Päivähoidon osalta Mäntyharju on päättänyt, että se on hallinnollisesti ja toiminnallisesti osa sivistystointia ja tulee sellaisena säilyä. Mainio -liikelaitosmalli ei tyydytä ratkaisuna Mäntyharjun kuntaa.

Mäntyharjun kunta esittää, että Mainio-hankkeen ja Piirin Paras-hankkeen valmisteluissa syntynyt aineisto hyödynnettäisiin edelleen ja hakeuduttaisiin vähintään sairaanhoitopiirin laajuisena alueena tulevan kokeilulain mahdollistamaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalueeksi. Tällöin aluemallin perustana voisi toimia uusi, laajempi kunta-yhtymä, joka sosiaali- ja terveysalueen vastaisi sosiaalipalveluista, perusterveydenhuollosta ja perustason erikoissairaanhoidosta.

Tapio Valkama, vt. johtava lääkäri
p. 040 7793 319

Vt. johtavan lääkärin ehdotus:
Perusturvalautakunta

- 1 hyväksyy valmistelutekstissä olevan kannanoton vastauksena lausuntopyyntöön ja
- 2 esittää kunnanhallitukselle, että se antaisi esittelytekstin mukaisen lausunnon Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen liikelaitosmallin kehittämishankkeesta.

Päätös:
Hyväksyttiin.

Kh 15.03.2010 § 47

Kunnanjohtajan ehdotus:
Kunnanhallitus

- 1 antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen liikelaitosmallin kehittämishankkeesta ja
- 2 saattaa lausunnon kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin.

Kv § 8

Päätös:
Merkittiin tiedoksi.

Oteen pöytäkirjasta todistaa oikeaksi Mäntyharjun
kunnanvirastossa 12.14.2010.
Palvelusihteeri Aija Oksanen

Pöytäkirjan tarkastajat:

[Handwritten signatures]